

KLAIPĖDOS HERMANO ZUDERMANO GIMNAZIJOS DIRBTINIO INTELEKTO (DI) NAUDOJIMO GIMNAZIOJE TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos Hermano Zudermano gimnazijos (toliau – Gimnazija) dirbtinio intelekto naudojimo Gimnazijoje taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (toliau – DI aktas), 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (toliau – Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu ir atsižvelgiant į Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos rekomendacijas „Mokykla dirbtinio intelekto (DI) amžiuje: atsakingo naudojimo principai ir gairės“.

2. Taisyklių tikslas – nustatyti DI priemonių pasirinkimo, naudojimo, stebėsenos ir kontrolės Gimnazijoje principus, sąlygas bei reikalavimus, siekiant užtikrinti teisėtą, saugų, etišką, skaidrų ir atsakingą DI naudojimą ugdymo procese ir kitose Gimnazijos veiklos srityse, asmens duomenų apsaugą, akademinį sąžiningumą, žmogaus atliekamą DI rezultatų kontrolę ir Gimnazijos bendruomenės narių teisių bei teisėtų interesų apsaugą.

3. Taisyklės taikomos Gimnazijos darbuotojams, mokiniams ir kitiems asmenims, kurie Gimnazijos pavedimu arba vykdydami su Gimnazijos veikla susijusias funkcijas naudoja DI priemones. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) su Taisyklėmis supažindinami šiose Taisyklėse nustatyta tvarka.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. dirbtinio intelekto sistema – mašininė sistema, sukurta veikti įvairiu savarankiškumo lygiu, kuri pagal gaunamus duomenis nustato, kaip generuoti prognozes, turinį, rekomendacijas ar sprendimus, galinčius daryti poveikį fizinei ar virtualiajai aplinkai;

4.2. DI priemonė – DI sistema, programa, skaitmeninė paslauga, funkcija ar jos dalis, naudojama tekstui, vaizdui, garsui, vaizdo medžiagai, rekomendacijoms, prognozėms, analizei ar kitam rezultatui kurti, keisti, vertinti arba apdoroti;

4.3. generatyvinis DI – DI sistema, galinti pagal naudotojo pateiktą užklausą generuoti tekstą, vaizdą, garsą, vaizdo medžiagą, programinį kodą ar kitą turinį;

4.4. DI sugeneruotas turinys – visas arba iš dalies DI priemonės sukurtas ar iš esmės pakeistas tekstas, vaizdas, garsas, vaizdo medžiaga, programinis kodas, analizė, rekomendacija ar kitas rezultatas;

4.5. DI priemonės naudotojas – Gimnazijos darbuotojas, mokinys ar kitas asmuo, naudojantis DI priemonę su Gimnazijos veikla susijusiais tikslais;

4.6. DI naudojimo incidentas – įvykis, kai naudojant DI priemonę pažeidžiamos arba gali būti pažeistos asmens teisės, asmens duomenų apsauga, informacijos saugumas, akademinis sąžiningumas, autorių teisės ar kiti Taisyklių ir teisės aktų reikalavimai.

5. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos DI akte, Bendrajame duomenų apsaugos reglamente, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose taikomuose teisės aktuose.

6. Taisyklės taikomos, kai DI priemonės naudojamos:

6.1. ugdymo procese, atliekant mokymosi užduotis, projektinius, kūrybinius ir kitus darbus;

6.2. mokytojams rengiantis pamokoms, kuriant ar pritaikant mokymosi medžiagą ir teikiant mokiniams grįžtamąją ryšį;

6.3. rengiant su Gimnazijos veikla susijusius dokumentus, pranešimus, analizes, ataskaitas, pristatymus ir kitą turinį;

6.4. vykdant administracines, vadybines, komunikacijos, personalo valdymo ar kitas su Gimnazijos veikla susijusias funkcijas;

6.5. naudojant Gimnazijos įrangą, informacines sistemas, paskyras, duomenis ar kitus išteklius.

7. Naudojant DI priemones taip pat vadovaujamasi Gimnazijos asmens duomenų apsaugos, informacinių ir komunikacinių technologijų naudojimo, mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo, akademinio sąžiningumo, darbo tvarkos bei kitų Gimnazijos veiklą reglamentuojančių dokumentų nuostatomis.

II SKYRIUS

DI NAUDOJIMO PRINCIPAI

8. DI priemonių pasirinkimas ir naudojimas Gimnazijoje grindžiamas teisėtumo, tikslingumo ir proporcingumo, į žmogų orientuoto naudojimo, žmogaus atliekamos kontrolės, skaidrumo, atsakomybės ir atskaitomybės, tikslumo ir kritinio vertinimo, sąžiningumo ir nediskriminavimo, privatumo ir duomenų apsaugos, saugumo, akademinio sąžiningumo, prieinamumo bei tvarumo principais. DI naudojimas Gimnazijoje grindžiamas šiais principais:

8.1. sistemiškumas ir tvarumas – DI raštingumo ir skaitmeninių kompetencijų ugdymas Gimnazijoje vykdomas nuosekliai, kryptingai ir ilgalaikėje perspektyvoje:

8.1.1. DI priemonės tikslingai integruojamos į pamokas ir kitas Gimnazijos veiklas, kai jos padeda įtraukti mokinius, organizuoti refleksiją, pritaikyti ugdymo turinį, didinti administracinių procesų veiksmingumą ar pasiekti kitą aiškiai apibrėžtą tikslą;

8.1.2. sąmoningai DI priemonės nenaudojamos, kai jų naudojimas nėra būtinas, tikslingas, saugus arba nesuteikia aiškos pridėtinės vertės;

8.1.3. Gimnazijos darbuotojai skatinami nuolat tobulinti DI raštingumo kompetencijas, domėtis DI technologijų galimybėmis ir ribotumais, saugaus bei atsakingo jų naudojimo reikalavimais ir taikyti įgytas žinias profesinėje veikloje;

8.1.4. ugdomas gebėjimas kritiškai vertinti DI sugeneruotą turinį, atpažinti faktines klaidas, išgalvotus šaltinius, šališką ar klaidinantį turinį ir su DI naudojimu susijusias etines problemas.

8.1.5. DI priemonės naudojamos išlaikant prasmingą žmogaus kontrolę, o galutinį sprendimą priima ir už jį atsako žmogus;

8.1.6. ugdoma socialinė atsakomybė, aptariant DI poveikį žmogui, visuomenei, aplinkai, demokratijai, profesinei veiklai ir tarpusavio santykiams.

8.2. skaidrumas – bendruomenės nariai informuojami apie DI priemonių naudojimą, jų paskirtį, naudojimo sąlygas ir DI priemonių indėlį rengiant darbus ar kitą turinį:

8.2.1. mokytojai ugdymo procese naudoja tik tas DI priemones, kurios yra įtrauktos į Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą, pateiktą Taisyklių 1 priede;

8.2.2. prieš pradėdamas naudoti DI priemonę darbuotojas susipažįsta su jos paskirtimi, veikimo ribotumais, paslaugos teikėjo nustatytais naudojimo ir saugumo sąlygomis, privatumo politika bei Gimnazijos nustatytais naudojimo reikalavimais;

8.2.3. mokiniai iš anksto informuojami, kai DI priemonė naudojama pamokoje ar atliekant kitą ugdymo veiklą, paaiškinant jos naudojimo tikslą, apimtį ir pagrindines sąlygas;

8.2.4. mokiniai DI priemonės ugdymo procese naudoja tik mokytojui leidus ir laikydamiesi jo nustatytų sąlygų. Mokytojas iš anksto nurodo leidžiamas DI priemones, jų naudojimo apimtį, DI naudojimo deklaravimo būdą ir darbo vertinimo kriterijus;

8.2.5. mokiniai ir darbuotojai nurodo DI priemonės naudojimą, kai ji turėjo esminės įtakos darbo turiniui, struktūrai, išvadoms, vaizdinei ar garsinei medžiagai. Deklaracijoje nurodomas DI priemonės pavadinimas, jos naudojimo paskirtis ir darbo dalis, kuriai parengti ar pakeisti priemonė

buvo naudojama (pvz.: „Rengiant šį darbą „ChatGPT“ buvo naudojamas idėjoms ir teksto struktūrai suformuoti. Faktus patikrinau, analizę ir galutinį tekstą parengiau savarankiškai.“);

8.2.6. DI priemone sukurtas arba iš esmės pakeistas tekstas, pristatymas, infografikas, vaizdas, garso ar vaizdo įrašas ir kitas turinys turi būti aiškiai pažymėtas, nurodant, kad jis sukurtas ar pakeistas naudojant DI priemonę. Žyma pateikiama prie turinio, išnašoje, darbo įžangoje arba pabaigoje;

8.2.7. prieš naudojant, skelbiant, pateikiant ar perduodant DI priemonės sukurtą turinį, naudotojas privalo kritiškai įvertinti ir patikrinti jo tikslumą, aktualumą, tinkamumą, galimą šališkumą ir atitiktį nustatytam tikslui. DI pateikti faktai, šaltiniai, citatos, teisės aktai ir statistiniai duomenys tikrinami patikimuose, kai įmanoma – pirminiuose ar oficialiuose, šaltiniuose.

8.3. į žmogų orientuotas DI ir atsakingas jo taikymas – DI priemonės papildo, bet nepakeičia žmogiškojo ryšio, savarankiško mąstymo, profesinio sprendimo ir žmogaus atsakomybės:

8.3.1. galutinį sprendimą dėl mokinio darbo įvertinimo priima mokytojas. DI priemonė gali būti naudojama tik kaip pagalbinė priemonė klaidoms nustatyti, kalbai patikrinti ar grįžtamojo ryšio juodraščiui parengti. Mokytojas privalo patikrinti DI pateiktą rezultatą ir negali vertinimo grįsti vien DI išvestimi. Mokiniui ar jo tėvams (globėjams, rūpintojams) paprašius, mokytojas paaiškina, ar ir koku būdu vertinant darbą buvo pasitelkta DI priemonė.

8.3.2. sprendimai, galintys turėti reikšmingą poveikį mokinio ar darbuotojo teisėms, pareigoms, galimybėms, vertinimui ar ugdymo procesui, negali būti priimami remiantis vien DI priemonės pateiktu rezultatu.

8.4. etika, pagarba ir nediskriminavimas – DI priemonės naudojamos gerbiant žmogaus orumą, privatumą, savarankiškumą, lygias galimybes ir kitas pagrindines teises:

8.4.1. naudojant DI priemones būtina įvertinti, ar jų sukurtas turinys neįtvirtina stereotipų, šališkumo ar diskriminacijos, nepažeidžia žmogaus orumo ir nėra žalingas, įžeidžiantis arba klaidinantis;

8.4.2. DI priemonės naudojamos taip, kad skatintų įtrauktį, padėtų atsižvelgti į skirtingus mokinių gebėjimus ir ugdymosi poreikius, tačiau nekurtų papildomų kliūčių mokiniams, kurie dėl amžiaus, individualių poreikių, techninių galimybių ar kitų priežasčių DI priemonėmis naudotis negali;

8.4.3. mokiniui negali būti skiriamas žemesnis įvertinimas vien todėl, kad jis nesinaudojo DI priemone, išskyrus atvejus, kai gebėjimas naudotis DI yra aiškiai nustatytas mokymosi uždavinyje ir visiems mokiniams sudarytos vienodos naudojimosi sąlygos;

8.4.4. naudojant DI priemones laikomasi autorių teisių, intelektinės nuosavybės ir akademinio sąžiningumo reikalavimų. Draudžiama DI sukurtą turinį ar esminę jo dalį pateikti kaip savarankiškai sukurtą, kai DI naudojimas nebuvo leidžiamas arba tinkamai deklaruotas. DI naudojimas neatleidžia nuo pareigos nurodyti tikruosius informacijos, citatų, duomenų, iliustracijų ir kitų panaudotų kūrinių šaltinius.

8.5. socialinė nauda ir tikslingumas – DI priemonės naudojamos atsižvelgiant į konkretų ugdymo ar Gimnazijos veiklos tikslą, jų teikiamą naudą ir galimą riziką:

8.5.1. DI priemonės naudojamos, kai jos suteikia aiškią pridėtinę vertę mokymui, mokymuisi ar kitai Gimnazijos veiklai, pavyzdžiui, padeda pritaikyti mokymosi medžiagą, generuoti ir analizuoti idėjas, mažinti pasikartojančių techninių užduočių apimtį, didinti prieinamumą ar sudaryti naujas kūrybos ir tyrinėjimo galimybes;

8.5.2. mokytojas, atsižvelgdamas į ugdymo tikslą, mokinių amžių, gebėjimus, užduoties pobūdį ir galimą DI naudojimo riziką, nustato, kada ir kokia apimtimi DI priemonės gali būti naudojamos, o kada mokiniai užduotį turi atlikti savarankiškai, be DI pagalbos;

8.5.3. kai užduoties tikslas – patikrinti individualias mokinio žinias, gebėjimus ar savarankiškumą, DI priemonės leidžiama naudoti tik mokytojo aiškiai nustatyta apimtimi. Jei mokytojas nėra leidęs naudoti DI priemonės, mokinsys užduotį atlieka savarankiškai, be DI pagalbos.

8.6. privatumas, asmens duomenų ir informacijos saugumas – DI priemonės naudojamos laikantis asmens duomenų apsaugos ir informacijos saugumo reikalavimų:

8.6.1. į DI priemones įvedami tik konkrečiam tikslui būtini ir pagal tos priemonės naudojimo sąlygas leidžiami duomenys;

8.6.2. į viešai prieinamas arba Gimnazijos nevaldomomis asmeninėmis paskyromis naudojamas DI priemones draudžiama įvesti asmens duomenis, specialių kategorijų asmens duomenis, prisijungimo duomenis, neviešą, konfidencialią ar kitą saugomą Gimnazijos informaciją;

8.6.3. mokinių darbai, vertinimai, individualios pažangos duomenys ir informacija apie mokinių elgesį, sveikatą, specialiuosius ugdymosi poreikius, šeimos ar socialines aplinkybes negali būti keliami į DI priemones, išskyrus atvejus, kai konkrečios priemonės naudojimą tokiais tikslais teisėtai ir atskirai patvirtino Gimnazija;

8.6.4. kilus abejonėms dėl asmens duomenų ar neviešos informacijos naudojimo, duomenys į DI priemonę nekeliami, kol negaunamas atsakingo asmens arba Gimnazijos duomenų apsaugos pareigūno įvertinimas.

III SKYRIUS

DI NAUDOJIMAS UGDYMO PROCESSE

9. DI priemonės ugdymo procese gali būti naudojamos mokytojo nustatytais tikslais, apimtimi ir sąlygomis, laikantis šiose Taisyklėse nustatytų reikalavimų, šioms veikloms:

9.1. idėjoms, temoms, klausimams, pavyzdžiams ar galimiems problemos sprendimo būdams generuoti, kai mokinys DI pateiktus pasiūlymus savarankiškai atrenka, vertina ir plėtoja;

9.2. teksto, pristatymo, projekto, tyrimo ar kito darbo struktūrai ir atlikimo etapams planuoti;

9.3. rašybai, skyrybai, gramatikai ir stiliui tikrinti bei tobulinti, kai DI priemonė iš esmės nepakeičia mokinio savarankiškai sukurto darbo turinio, minčių ir argumentų;

9.4. pateiktai informacijai, mokymosi medžiagai ar mokinio teisėtai naudojamiems šaltiniams apibendrinti, palyginti arba susisteminti, kai mokinys patikrina, ar DI parengta santrauka tiksliai atitinka pirminį turinį;

9.5. projektiniams, tiriamiesiems, kūrybiniais ir integruotiems darbams atlikti, kai DI naudojimas atitinka mokytojo nustatytą užduoties tikslą, yra tinkamai deklaruojamas ir galima nustatyti savarankišką mokinio indėlį;

9.6. mokymosi medžiagai paaiškinti, supaprastinti, išplėsti, iliustruoti ar pritaikyti skirtingiems mokinių gebėjimams ir ugdymosi poreikiams, neįvedant į DI priemonę mokinio asmens duomenų ar kitos saugomos informacijos;

9.7. mokytojui rengiant pamokų planus, mokymosi medžiagą, užduočių, klausimų, pavyzdžių ar vertinimo kriterijų projektus, kai mokytojas patikrina DI pateikto turinio tikslumą, tinkamumą, atitiktį bendrosioms programoms, mokinių amžiui ir ugdymo tikslams;

9.8. savarankiškam mokymuisi, sąvokoms paaiškinti, papildomiems pavyzdžiams pateikti, klausimams pasitikrinti ar mokymosi planui sudaryti, jeigu DI priemonės naudojimas atitinka mokytojo nustatytas sąlygas;

9.9. mokymosi prieinamumui didinti, pavyzdžiui, tekstui versti, tekstinei informacijai paversti garsu, garsinei informacijai – tekstu ar medžiagai pateikti mokiniui tinkamesne forma, laikantis asmens duomenų apsaugos ir autorių teisių reikalavimų.

10. Mokiniais ir darbuotojams ugdymo procese draudžiama:

10.1. DI priemonės sukurta darbą ar esminę jo dalį pateikti kaip savarankiškai sukurta, kai DI naudojimas nebuvo leidžiamas arba tinkamai deklaruotas;

10.2. naudoti DI priemones kontrolinių darbų, testų, egzaminų, diagnostinių ir kitų atsiskaitomųjų darbų metu, išskyrus atvejus, kai mokytojas aiškiai leidžia naudoti konkrečią DI priemonę ir iš anksto nustato jos naudojimo sąlygas bei vertinimo kriterijus;

10.3. pavesti DI priemonei savarankiškai priimti galutinį sprendimą dėl mokinio darbo, žinių, gebėjimų, pažangos ar pasiekimų įvertinimo. DI priemonės pateiktas rezultatas gali būti naudojamas tik kaip mokytojo patikrinama pagalbinė informacija, jeigu tai leidžiama pagal šias Taisykles;

10.4. naudojant DI kurti, skleisti ar platinti žalingą, grasinantį, smurtinį, žeminantį, patyčias skatinantį, seksualinio pobūdžio, diskriminuojantį, sąmoningai klaidinantį ar kitų asmenų teises pažeidžiantį turinį, išskyrus mokytojo aiškiai nustatytas ir prižiūrimas mokymosi veiklas, kai toks turinys analizuojamas teisėtu ugdymo tikslu;

10.5. naudoti DI priemones nusirašinėjant, klastojant darbo atlikimo procesą, išvengiant savarankiško užduoties atlikimo, pateikiant išgalvotus šaltinius ar kitu būdu pažeidžiant akademinio sąžiningumo reikalavimus;

10.6. į viešai prieinamas arba Gimnazijos nepatvirtintas DI priemones įvesti mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), darbuotojų ar kitų asmenų duomenis, mokinių darbus, vertinimus, informaciją apie sveikatą, specialiuosius ugdymosi poreikius, elgesį, šeimos ar socialines aplinkybes, taip pat kitą neviešą ar konfidencialią informaciją;

10.7. be teisėto pagrindo ir atitinkamo asmens sutikimo naudojant DI kurti ar keisti atpažįstamo asmens atvaizdą, balsą ar vaizdo įrašą taip, kad turinys galėtų būti klaidingai suprstas kaip autentiškas, taip pat naudojant DI apsimesti kitu asmeniu;

10.8. naudojant DI priemones apeiti Gimnazijos informacinių sistemų saugumo, prieigos kontrolės, interneto turinio filtravimo ar kitus nustatytus apribojimus;

10.9. mokiniams savarankiškai kurti DI priemonių paskyras, jeigu tai neatitinka paslaugos teikėjo nustatytų amžiaus reikalavimų arba nėra mokytojo ar Gimnazijos leidimo.

11. Skirdamas užduotį mokytojas pagal jos tikslą nustato vieną iš šių DI naudojimo sąlygų:

11.1. DI priemonės naudoti draudžiama – visas darbas atliekamas savarankiškai;

11.2. DI priemonės leidžiama naudoti ribotai – mokytojas nurodo leidžiamas priemones, jų naudojimo tikslą ir apimtį;

11.3. DI priemonių naudojimas yra užduoties dalis – vertinamas ne tik galutinis rezultatas, bet ir mokinio gebėjimas formuluoti užklausas, kritiškai vertinti DI pateiktą turinį, tikrinti informaciją, taisyti klaidas ir paaiškinti savo sprendimus.

12. Kai pagal mokytojo nustatytas sąlygas DI naudojimą privaloma deklaruoti, mokinys prie darbo nurodo:

12.1. naudotos DI priemonės pavadinimą;

12.2. koku tikslu priemonė buvo naudota;

12.3. kurioms darbo dalims parengti ar pakeisti ji buvo pasitelkta;

12.4. kaip mokinys patikrino ir savarankiškai pakoregavo DI pateiktą rezultatą;

12.5. mokytojo pareikalavimu – svarbiausias DI priemonei pateiktas užklausas ir jos pateiktus atsakymus.

13. Kilus pagrįstų abejonų dėl mokinio savarankiško darbo atlikimo, mokytojas suteikia mokiniui galimybę paaiškinti darbo rengimo procesą, panaudotus šaltinius ir DI priemonės indėlį. Vien automatinės DI sukurto turinio atpažinimo priemonės rezultatas negali būti laikomas pakankamu akademinio sąžiningumo pažeidimo įrodymu.

IV SKYRIUS

DI PRIEMONIŲ VERTINIMAS, TVIRTINIMAS IR STEBĖSENA

14. Gimnazijos direktorius įsakymu paskiria už DI priemonių vertinimo, naudojimo koordinavimo ir stebėsenos organizavimą atsakingą asmenį (toliau – atsakingas asmuo). Vertinant konkrečią DI priemonę pagal kompetenciją pasitelkiami Gimnazijos duomenų apsaugos pareigūnas, už informacinių technologijų ir informacijos saugumą atsakingas darbuotojas, mokytojai bei kiti specialistai.

15. Atsakingas asmuo:

15.1. renka informaciją apie Gimnazijos veikloje naudojamas ir siūlomas naudoti DI priemones;

15.2. organizuoja siūlomų DI priemonių naudos, rizikos ir atitikties Taisyklių reikalavimams vertinimą;

15.3. prireikus kreipiasi į duomenų apsaugos pareigūną, už informacinių technologijų ir informacijos saugumą atsakingą darbuotoją ar kitus kompetentingus specialistus;

15.4. teikia Gimnazijos direktoriui motyvuotą išvadą ir siūlymą DI priemonę įtraukti į leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą, leisti naudoti bandomuoju laikotarpiu arba neleisti jos naudoti;

15.5. organizuoja patvirtintų DI priemonių naudojimo stebėseną;

15.6. registruoja gautą informaciją apie DI naudojimo incidentus ir organizuoja jų nagrinėjimą;

15.7. teikia siūlymus dėl Taisyklių ir leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašo keitimo.

16. Gimnazijos darbuotojai atsakingam asmeniui pateikia informaciją apie darbo funkcijoms ar ugdymo procesui naudojamas ir siūlomas naudoti DI priemones. Darbuotojai negali savarankiškai pradėti naudoti nepatvirtintos DI priemonės su mokinių, darbuotojų ar kitais neviešais Gimnazijos duomenimis.

17. Naujos DI priemonės vertinimas pradedamas:

17.1. Gimnazijos darbuotojui pateikus motyvuotą siūlymą dėl DI priemonės naudojimo;

17.2. atsakingam asmeniui nustačius poreikį išbandyti naują DI priemonę;

17.3. pasikeitus jau naudojamos DI priemonės funkcijoms, naudojimo sąlygoms, privatumo politikai, duomenų tvarkymo tvarkai ar rizikos lygiui;;

17.4. gavus informacijos apie galimą naudą, saugumo pažeidimą, netinkamą veikimą ar kitą reikšmingą aplinkybę.

18. Vertinant siūlomą DI priemonę atsižvelgiama į:

18.1. priemonės paskirtį, numatomus naudotojus ir naudojimo ugdymo ar kitoje Gimnazijos veikloje tikslą;

18.2. priemonės teikiamą pedagoginę, administracinę ar kitą naudą;

18.3. paslaugos teikėjo patikimumą, naudojimo sąlygas, amžiaus ribojimus ir paskyrų valdymo galimybes;

18.4. priemonės renkamus, saugomus ir perduodamus duomenis, jų saugojimo vietą bei terminus;

18.5. ar įvesti duomenys ir naudotojų sukurtas turinys naudojami DI modeliui mokyti;

18.6. galimybę naudoti Gimnazijos valdomas paskyras, nustatyti prieigos teises ir sudaryti duomenų tvarkymo sutartį;

18.7. asmens duomenų apsaugos, informacijos ir kibernetinio saugumo, autorių teisių, akademinio sąžiningumo, diskriminavimo ir kitas galimas rizikas;

18.8. priemonės rezultatų tikslumą, paaiškinamumą ir galimybę užtikrinti veiksmingą žmogaus kontrolę;

18.9. priemonės prieinamumą, kainą, techninius reikalavimus ir galimas saugesnes alternatyvas;

18.10. atitiktį Taisyklėse, DI akte ir kituose taikomuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams.

19. Atlikęs vertinimą atsakingas asmuo Gimnazijos direktoriui pateikia motyvuotą išvadą, kurioje siūloma:

19.1. įtraukti DI priemonę į leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą ir nustatyti jos naudojimo sąlygas;

19.2. leisti priemonę naudoti ribotą bandomąjį laikotarpį, nustatant naudotojus, paskirtį, leidžiamus duomenis, stebėsenos priemones ir naudojimo nutraukimo sąlygas;

19.3. neįtraukti DI priemonės į leidžiamų naudoti priemonių sąrašą, nurodant tokio sprendimo priežastis;

19.4. prieš priimant sprendimą atlikti papildomą teisinį, poveikio asmens duomenų apsaugai, informacijos saugumo ar kitą vertinimą.

20. Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą ir jo pakeitimus atskiru įsakymu tvirtina Gimnazijos direktorius, atsižvelgdamas į atsakingo asmens pateiktą vertinimo išvadą.

21. leidžiamų naudoti DI priemonių sąraše nurodoma:

- 21.1. DI priemonės pavadinimas ir paslaugos teikėjas;
- 21.2. leidžiama naudojimo paskirtis;
- 21.3. asmenys, kuriems leidžiama priemone naudotis;
- 21.4. leidžiamas paskyros tipas;
- 21.5. mokiniams taikomi amžiaus reikalavimai;
- 21.6. duomenys, kuriuos leidžiama arba draudžiama įvesti;
- 21.7. kitos naudojimo sąlygos ir apribojimai;
- 21.8. priemonės patvirtinimo ir kitos peržiūros datos.
- 22. DI priemonių naudojimo stebėseną atliekama vykdant mokytojų apklausą pagal pridedamą anketą (2 priedas).
- 23. DI priemonių naudojimo stebėsenos rezultatai atsakingo asmens (kartu su pasiūlymais dėl tikslinamųjų veiksmų) du kartus per metus pateikiami Gimnazijos direktoriui.
- 24. Atsižvelgiant į DI priemonių naudojimo stebėsenos rezultatus, gali būti inicijuojamas Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašo keitimas.
- 25. Atrenkant ir naudojant DI priemones vadovaujamosi penkių žingsnių algoritmu (3 priedas).

V SKYRIUS

DI PRIEMONIŲ NAUDOJIMO RIZIKŲ VERTINIMO KRITERIJAI

- 26. Draudžiama į DI priemonių sąrašą įtraukti DI priemones, kurios atitinka bent vieną iš toliau nurodytų kriterijų:
 - 26.1. DI priemonė naudoja emocijų atpažinimą, apgaulės ir manipuliavimo metodus, biometrinę sekimą, socialinį reitingavimą ir (arba) kitus elementus, kurie priskiriami prie draudžiamos praktikos atvejų pagal DI akto 5 straipsnio nuostatas;
 - 26.2. Nėra nurodyta, kad DI priemonė atitinka duomenų apsaugos reikalavimus. Jei DI priemonė naudoja / renka mokinių ar darbuotojų duomenis (tekstus, el. paštus, įrašus), turi būti Gimnazijos licencija, duomenų tvarkymo sutartis ir prieigos kontrolė. Tik licencijuotos DI priemonės, kurias kontroliuoja pati Gimnazija (pvz., mokyklos valdymo sistemoje integruotos DI priemonės), suteikia didesnę saugumą ir atitiktį reikalavimams, nes išorės šalys negali pasiekti įvestų duomenų.
 - 26.3. DI priemonė naudoja įvestą turinį modeliui mokytį be atsisakymo (turi būti galimybė išjungti įkeltų duomenų naudojimą modeliui mokytį).

VI SKYRIUS

RIZIKOS LYGIAI PAGAL DI AKTĄ

- 27. Mažos rizikos DI priemonės. Leidžiama naudoti, laikantis tiekėjo instrukcijoje nurodytų saugumo reikalavimų (DI priemonės naudojamos informacijai apibendrinti, kalbai tobulinti, redaguoti ar struktūruoti ir pan.).
- 28. Ribotos rizikos DI priemonės. Sugeneruotas turinys turi būti kritiškai vertinamas ir peržiūrimas žmogaus. Leidžiama naudoti, laikantis tiekėjo instrukcijoje nurodytų saugumo reikalavimų (DI priemonė (pvz., ChatGPT) naudojama idėjoms arba santraukoms kurti, pamokų planams ar kitiems susijusiems dokumentams rengti ir pan.).
- 29. Didelės (naudojamos mokymosi rezultatams vertinti, egzaminų stebėsenai ir pan.) Gimnazijoje draudžiamos, išskyrus atvejus, kai naudojama valstybiniu lygmeniu (NŠA ar ŠMSM) patvirtinta ir centralizuotai licencijuota programinė įranga.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 30. Gimnazijos direktoriaus paskirtas atsakingas asmuo su DI taisyklėmis darbuotojus supažindina išsiųsdamas informaciją el. paštu.

31. Su DI taisyklėmis klasių vadovai supažindina mokinius skaitmeniniu būdu arba per elektroninį dienyną „TAMO“.

32. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) su DI taisyklėmis supažindinami per elektroninį dienyną „TAMO“.

33. DI taisyklės gali būti pakeistos ar papildytos pasikeitus teisės aktams ar esant būtinybei. Papildytos ar pakeistos DI taisyklės tvirtinamas Gimnazijos direktoriaus įsakymu.

Klaipėdos Hermano Zudermano gimnazijos
dirbtinio intelekto (DI) naudojimo
gimnazijoje taisyklių
1 priedas

DI PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

Nr.	Priemonė	Paskirtis	Naudojimo sąlygos
1.	ChatGPT (OpenAI)	Generatyvinis tekstų kūrimas, idėjos, santraukos	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų
2.	Microsoft Copilot (Office 365)	Dokumentų, ataskaitų, santraukų rengimas	Naudoti tik Gimnazijos paskyroje
3.	Google Gemini (Workspace for Education)	Klausimų atsakymai, informacijos paieška	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų
4.	Canva	Dokumentų, ataskaitų, santraukų rengimas	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų; tinkamiausia su mokytojo licencija
5.	AutoDraw	Piešimui	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų; pagal amžiaus leidimus
6.	DeepL Write / Translate	Vertimams ir kalbai taisyti	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų; pagal amžiaus leidimus
7.	Gamma App	DI pristatymų kūrimo priemonė (PowerPoint alternatyva). Naudojama įvestą tekstą generuodama skaidres	Naudoti su viešais prieinamais duomenimis kūrybiniais tikslams, pristatymams
8.	NotebookLM (Google)	Kuria santraukas, studijų gaires, garso / vaizdo apžvalgas, atminties korteles. Tinka pamokoms planuoti, mokinių projektams, administraciniam dokumentams ruošti (juodraščiai)	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų; pagal amžiaus leidimus

Klaipėdos Hermano Zudermano gimnazijos
dirbtinio intelekto (DI) naudojimo
gimnazijoje taisyklių
2 priedas

DI PRIEMONIŲ NAUDOJIMO STEBĖSENOS ANKETA

1. Pažymėkite **tris** priemones, kurias naudojate dažniausiai?

Nr.	Priemonė	Paskirtis	Naudojimo sąlygos	Dažniausiai naudoju (pažymėkite X)
1.	ChatGPT (OpenAI)	Generatyvinis tekstų kūrimas, idėjos, santraukos	Naudoti su mokytojo leidimu; mokiniai nuo 13 iki 18 m. – tik turint rašytinį tėvų sutikimą; jaunesniems nei 13 m. mokinio asmeninių paskyrų kūrimas draudžiamas (įrankį demonstruoja tik mokytojas)	
2.	Microsoft Copilot (Office 365)	Dokumentų, ataskaitų, santraukų rengimas	Naudoti tik Gimnazijos paskyroje	
3.	Google Gemini (Workspace for Education)	Klausimų atsakymai, informacijos paieška	Naudoti su mokytojo leidimu; mokiniai nuo 13 iki 18 m. – tik turint rašytinį tėvų sutikimą; jaunesniems nei 13 m. mokinio asmeninių paskyrų kūrimas draudžiamas (įrankį demonstruoja tik mokytojas)	
4.	Canva	Dokumentų, ataskaitų, santraukų rengimas	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų; tinkamiausia su mokytojo licencija	
5.	AutoDraw	Piešimui	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų; pagal amžiaus leidimus	
6.	DeepL Write / Translate	Vertimams ir kalbai taisyti	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų; pagal amžiaus leidimus	
7.	Gamma App	DI pristatymų kūrimo priemonė (PowerPoint alternatyva). Naudojama įvestą tekstą generuodama skaidres	Naudoti su viešais prieinamais duomenimis kūrybiniais tikslams, pristatymams	
8.	NotebookLM (Google)	Kuria santraukas, studijų gaires, garso / vaizdo apžvalgas, atminties korteles. Tinka pamokoms planuoti, mokinių projektams, administraciniam dokumentams ruošti (juodraščiai)	Naudoti su mokytojo leidimu; be asmens duomenų; pagal amžiaus leidimus	

2. Ar DI priemonių naudojimas atitinka lūkesčius:

☐ Taip

☐ Ne

3. Ar fiksavote netinkamo DI priemonių naudojimo atvejų?

☐ Taip

☐ Ne

4. Jei fiksavote netinkamo DI priemonių naudojimo atvejų trumpai aprašykite.

5. Jei turite, įrašykite pasiūlymą, dėl naujos DI priemonės įtraukimo.

5 ŽINGSNIŲ ALGORITMAS

1. Ar priemonė akivaizdžiai pažeidžia draudžiamas praktikas (emocijų atpažinimas, reitingavimas, manipuliacijos)?

TAIP



Neleisti naudotis.

NE



Pereiti prie 2 klausimo.

2. Ar priemonė naudoja / renka mokinių ar darbuotojų duomenis (tekstus, el. paštus, įrašus)?

TAIP



Reikia mokyklos licencijos
su duomenų tvarkymo sutartimi
ir prieigos kontrole.

NE



Galima svarstyti apie
asmeninę paskyrą,
bet tik pasiruošimui.

3. Ar tiekėjas yra aiškus, patikimas, žinomas (pvz., „Google“, „Microsoft“, „OpenAI“, „DeepL“, „Eduten“)?

TAIP



Reikalingas papildomas vertinimas
(IT administratoriaus pagalba,
bandomasis testavimas).

NE



Pereiti prie 4 klausimo.

4. Ar priemonė pateikia naudingą, kritiškai vertintina rezultatą, kurį gali patikrinti žmogus?

TAIP



Galima naudoti (maža rizika),
įtraukti į sąrašą.

NE



Tik bandomasis naudojimas
su stebėsena.

SPRENDIMO PRIĖMIMO DIAGRAMA

Siūloma nauja DI priemonė

